

การพัฒนาแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดกาฬสินธุ์

**The Development of The Participatory Internal Supervision
Model of Kalasin Provincial office of The Non-Formal and
Informal Education**

สรรเพชญ ศิริเกตุ และ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Sanpet Siriket and Sutham Thamatasenahant

Mahasarakhan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: jaysanpet@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. จำนวน 138 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่นิเทศสถานศึกษาจำนวน 3 แห่งๆละ 2 คน รวม 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบ

วันที่รับบทความ: 18 พฤษภาคม 2563; วันที่ไขบทความ 9 มิถุนายน 2563; วันที่ตอบรับบทความ: 10 มิถุนายน 2563

Received: May 18, 2020; Revised: June 9, 2020; Accepted: June 10, 2020

ประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 3.1) ด้านการเตรียมการนิเทศ 3.2) ด้านวิธีและแนวปฏิบัติในการนิเทศ 3.3) ด้านเครื่องมือประกอบการนิเทศ 3.4) ด้านการดำเนินการนิเทศ 5) ด้านการสรุปและประเมินผลการนิเทศ 4) การประเมิน 5) เงื่อนไขความสำเร็จและผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ; การนิเทศภายใน; แบบมีส่วนร่วม

Abstracts

This study aims 1) study the current situation and desirable situation of the school-participated internal supervision system under the Office of the Non-formal and Informal Education of Kalasin province 2) to develop the school-participated internal supervision system under the Office of the Non-formal and Informal Education of Kalasin province. The study was divided into 2 sessions, the first session was to study the current situation and desirable situation of the school-participated internal supervision system under the Office of the Non-formal and Informal Education of Kalasin province. The population of this study were administrators and teachers from an informal school for 138 people selected by stratified sampling and a questionnaire was the tool of this research. The second session was to develop the school-participated internal supervision system under the Office of the Non-formal

and Informal Education of Kalasin province. The significant information was collected from two administrators and teachers designated to supervise schools from three schools, totally six people and the seven experts selected by purposive sampling. The tools employed in this research were an interview and the assessment used to assess the suitability and possibility of school-participated internal supervision system. The statistics employed in this study were percentage, average, standard deviation, IOC, item discrimination, TNI and PNI.

The result showed that

1. The current situation of the school-participated internal supervision system under the Office of the Non-formal and Informal Education of Kalasin province in overall was in the high level and the desirable situation of the school-participated internal supervision system under the Office of the Non-formal and Informal Education of Kalasin province was in the highest level.

2. The development of of the school-participated internal supervision system under the Office of the Non-formal and Informal Education of Kalasin province consists of 1) principle 2) objectives 3) operation consists of 5 methods as 3.1) supervision preparation 3.2) approach and practical methods of supervision 3.3) relevant tools for supervision 3.4) supervision operation 3.5) summary and supervision assessment 4) assessment 5) success condition and the result of the assessment of the suitability of the school-participated internal supervision system was highest level and the assessment of possibility was highest level.

Keywords: Pattern Development; Internal Supervision; Participated

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47 บัญญัติให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับโดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการนิเทศภายในมีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ เกณฑ์

การประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปปฏิบัติ ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาตรา 20 ให้สำนักงานจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบซึ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติให้สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน โดยได้รับความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายและสำนักงานระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประกอบกับนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนดให้มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยใช้การประเมินภายในด้วยตนเอง มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งด้านบุคลากร ระบบการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยใช้การสร้างกลไกการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การนํานโยบายสู่การปฏิบัติ ให้เชื่อมโยงกับหน่วยงาน สถานศึกษา และภาคีเครือข่ายทั้งระบบ ให้มีการเชื่อมโยงระบบการนิเทศในทุกระดับ ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร ตั้งแต่ส่วนกลาง ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด จังหวัด อำเภอ/เขต และตำบล/แขวง เพื่อความเป็นเอกภาพในการใช้ข้อมูลและการพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์, 2560 : 9-12)

การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับสถานศึกษา ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการด้านวิชาการ มีจุดมุ่งหมายชัดเจนเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้ง การให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่ง ของผู้บริหารก็คือ การนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศการสอนของครูให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นกระบวนการที่เสริมสร้างการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และทำให้ได้ข้อมูลในการวางแผนในการพัฒนาการศึกษา การสร้างสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สถานศึกษา และยังมุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดี การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหา การนิเทศการศึกษา นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศการศึกษาได้ครบถ้วน ดังนั้น ระบบการนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมก็คือ การนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง บุคลากร ในโรงเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น เป็นการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สัจด์ อุทรานันท์, 2540 : 116)

การนิเทศ กศน. มีหลักการของการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชน ผู้นำชุมชนและอาสาสมัครในพื้นที่ เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในหน่วยงานและสถานศึกษาให้มีขวัญและกำลังใจ รู้จักใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการคิด การแก้ปัญหาและพัฒนางานด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามนโยบาย จุดหมาย แผนงาน หลักการที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการสื่อสารทั้งสองทางบนรากฐานของมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีแผนงานและความต่อเนื่องด้วยเจตคติของการพึ่งพาตนเอง ดังนั้นในการนิเทศงานของ กศน.จึงเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ กศน.ได้อย่างมีคุณภาพและภายใต้หลักการประชาธิปไตย (สำนักงาน กศน., 2553 : 1)

การนิเทศแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการนิเทศ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศแบบมี ส่วนร่วมเป็นการทำงานอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศ กศน. ซึ่งมีภารกิจงานกว้างขวางทั้งด้านกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรม ผู้จัดกิจกรรม มีทั้งหน่วยงานสถานศึกษาและเครือข่ายทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการจัดกิจกรรม การจัดการศึกษาของ กศน.จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการนิเทศงาน กศน.จึงมี

จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างประสานสัมพันธ์และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและผู้บริหาร กศน. โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารให้สามารถจัดกิจกรรม กศน.และส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพ การนิเทศแบบมีส่วนร่วมของ กศน. ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน หลักการทำงานเป็นทีม หลักการทำงานอย่างเป็นระบบ และหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน (อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล, 2553 : ออนไลน์)

สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ผ่านมามีพบว่า ประเด็นที่ปัญหาสำคัญคือ การนิเทศภายในของสถานศึกษายังขาดแบบแผนของการดำเนินงานนิเทศ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานนิเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การนิเทศที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและ อีกทั้งการที่ กศน.มีภารกิจกิจกรรมงานหลายด้าน ได้แก่ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง งานการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานจัดการศึกษาตามนโยบายอื่นๆ ส่งผลให้กระบวนการนิเทศ น้อยลงและมีแบบแผนการนิเทศที่แตกต่างกัน ประกอบกับบุคลากรภายในสถานศึกษาที่ทำหน้าที่นิเทศ ยังขาดความชัดเจนในรูปแบบการดำเนินการนิเทศภายใน ดังนั้นจึงมีความต้องการจากบุคลากรให้มีการพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ทำหน้าที่นิเทศสามารถนำไปใช้ในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาเจตคติของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพของงาน ขวัญกำลังใจและความพึงพอใจของประชาชนที่รับบริการต่อไป (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์, 2560 : 3 – 4)

ด้วยความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อได้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมของสถานศึกษาไปนิเทศการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของ กศน.ให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. วิธีดำเนินการวิจัย

- 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม
- 1.2 นำผลการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ได้องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในการวิจัย แล้วนำไปตรวจสอบค่าดัชนีความเที่ยงตรงของข้อคำถาม
- 1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
- 1.4 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู กศน. ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จำนวน 18 สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครู กศน. จำนวน 195 คน รวมทั้งสิ้น 213 คน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู กศน. ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

กาฬสินธุ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จำนวน 18 สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครู กศน. จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 138 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย การสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขออนุญาต และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู กศน. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

4.2 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนำส่งด้วยตนเอง จำนวน 138 ฉบับ

4.3 กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืนจากการติดตามด้วยตนเองของผู้วิจัย จำนวน 138 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121)

5.2.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลจากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในตอนที่ 1 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณ PNI modified (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548 : 175)

5.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

5.3.1 การหาค่าความเที่ยงตรงและค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC : Index of item Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 132)

5.3.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 130)

5.3.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 117)

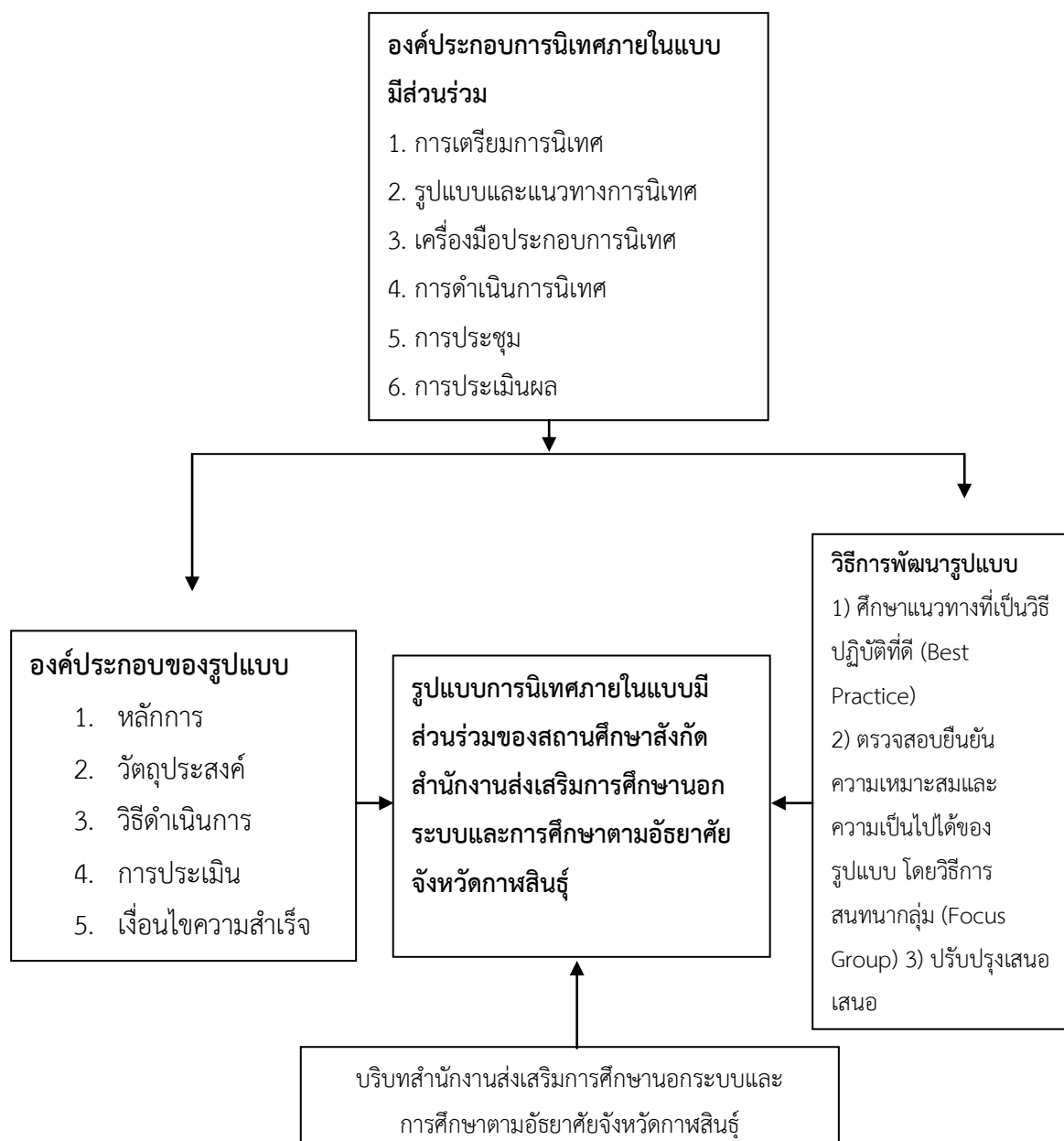
5.4 สถิติพื้นฐาน

5.4.1 ร้อยละ (Percentage) 5.4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) 5.4.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ได้ดังนี้ 1) การ

เตรียมการนิเทศ 2) รูปแบบและแนวทางการนิเทศ 3) เครื่องมือประกอบการนิเทศ 4) ดำเนินการนิเทศ 5) การประชุม และ 6) การประเมินผล

แผนภาพที่ 1 แสดงร่างเบื้องต้นของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

1.1 สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเครื่องมือประกอบการนิเทศ ($\bar{x} = 3.76$) ด้านการดำเนินการนิเทศ ($\bar{x} = 3.68$) และด้านการเตรียมการนิเทศ ($\bar{x} = 3.64$) และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประชุม ($\bar{x} = 3.47$) ด้านผู้การประเมินผล ($\bar{x} = 3.42$) และด้านรูปแบบและแนวทางการนิเทศ ($\bar{x} = 3.23$)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการนิเทศ ($\bar{x} = 4.73$) ด้านรูปแบบและแนวทางการนิเทศ ($\bar{x} = 4.71$) ด้านการเตรียมการนิเทศ ($\bar{x} = 4.68$) ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 4.64$) และด้านเครื่องมือประกอบการนิเทศ ($\bar{x} = 4.58$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการประชุม ($\bar{x} = 4.48$)

2. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 แนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 6 ด้าน 35 แนวทาง ได้แก่ ด้านการเตรียมการนิเทศ มี 6 แนวทาง ด้าน

รูปแบบและแนวทางการนิเทศ มี 8 แนวทาง ด้านเครื่องมือประกอบการนิเทศ มี 5 แนวทาง ด้านการดำเนินการนิเทศ มี 5 แนวทาง ด้านการประชุม มี 5 แนวทาง ด้านการประเมินผล มี 6 แนวทาง

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศ ภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนิเทศภายใน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ และระบบการประกันคุณภาพ ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผลการนิเทศจะสะท้อนการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้การนิเทศภายในนิเทศโดยบุคลากรภายในหน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หรือผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะผู้ทำการนิเทศภายใน ในการนิเทศงาน กศน. ใช้กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกัน ร่วมพิจารณาปัญหา แสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา หาทางในการทำงานร่วมกัน จัดระบบนิเทศ เพื่อให้มีการพัฒนาเจตคติและคุณภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพของงาน ขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน โดยมีการนิเทศในลักษณะของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การเตรียมการนิเทศ ด้วยการวางแผนร่วมกัน การชี้แจงคณะกรรมการนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง การอบรมพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้าใจแก่บุคลากร การจัดทำเครื่องมือประกอบการนิเทศ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศ ซึ่งผู้นิเทศภายในสถานศึกษา กศน. ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการ กศน.ตำบล อาสาสมัคร

กศน. และหรือภาคีเครือข่าย และดำเนินการนิเทศแต่ละกิจกรรมตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้ในการนิเทศภายในสถานศึกษาก็ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีแบบแผนกรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุช โยธี (2558:75) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม 2) นำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

2. สภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์ เป็นการสนับสนุนหลักการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง ผู้นิเทศภายในเป็นผู้ที่รู้ปัญหาจริงมากกว่าผู้นิเทศภายนอก ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาลงมือได้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงเป็นการเสริมขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานร่วมกันเป็นทีมของหน่วยงาน ประกอบกับรูปแบบการนิเทศเป็นแบบแผนของการดำเนินงานนิเทศด้วยความสัมพันธ์เชิงระบบ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานนิเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะใช้รูปแบบการนิเทศวงจรคุณภาพ PDCA ในทุกขั้นตอนของการนิเทศเป็นส่วนสำคัญ ตั้งแต่การดำเนินการวางแผน เตรียมการนิเทศ จัดทำเครื่องมือประกอบการนิเทศ ดำเนินการตามแผนนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง นิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิควิธีการที่กำหนด ดำเนินการประชุมเพื่อทบทวนตรวจสอบประเมินผล ศึกษา ปัญหา อุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ต้องตรวจสอบปรับปรุงการนิเทศ และการนำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศ พร้อมจัดทำรายงานผลการนิเทศให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามแบบรายงานที่กำหนดไว้ในแต่ละประเด็นต่างๆเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัย
พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
ประกอบด้วย 6 ด้าน 35 แนวทาง ได้แก่ ด้านการเตรียมการนิเทศ มี 6 แนวทาง ด้าน
รูปแบบและแนวทางการนิเทศ มี 8 แนวทาง ด้านเครื่องมือประกอบการนิเทศ มี 5 แนวทาง
ด้านการดำเนินการนิเทศ มี 5 แนวทาง ด้านการประชุม มี 5 แนวทาง ด้านการประเมินผล
มี 6 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมได้ดำเนินการตามกระบวนการทาง
วิชาการที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยบรรลุ
เป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งที่จะพัฒนาครูผู้สอนเป็นหลัก ตาม
ปรัชญาของการนิเทศการศึกษาที่เชื่อว่าครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัด
การศึกษา โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และกระตุ้นครู เพื่อป้องกัน
ความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน การแก้ไขปรับปรุงคุณภาพการจัดกิจกรรม
การศึกษา การส่งเสริมขวัญและกำลังใจ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการริเริ่มทดลองใหม่ๆ ด้าน
การศึกษา โดยได้นำกระบวนการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ตามที่ สุธรรม
ธรรมทัศนานนท์ (2561 : 79) ได้เสนอไว้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ P คือ Plan
หมายถึง การวางแผน โดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกันทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน
D คือ Do หมายถึง การนำแผนหรือวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่ได้กำหนดไว้ร่วมกันไปใช้ในการ
แก้ไขปัญหาร่วมกัน เป็นการนำแผนแก้ปัญหามาไปสู่การปฏิบัติ C คือ Check หมายถึง การ
เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลก่อนการดำเนินงานและ
หลังการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกัน A คือ Act หมายถึง ปรับปรุงการดำเนินการให้
เหมาะสม แล้วผ่านกระบวนการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบการนิเทศ
ภายในสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา แล้วนำมาร่าง
รูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา นำไปจัดสนทนากลุ่มโดย
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และนำไปประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบ
การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา จนสำเร็จเป็นฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ชมพูนุช โยธี (2558 : 80) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย 14 ด้าน คือ

1) ด้านการให้คำปรึกษาแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 6) ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน 7) ด้านการบริหารงานบุคคล 8) ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 9) ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ 10) ด้านการศึกษอบรรณครูประจำการ 11) ด้านการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ 12) ด้านการจัดบริการพิเศษแก่ครู 13) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และ 14) ด้านการประเมินการสอนการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจความต้องการและความจำเป็น ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินและรายงานผลการนิเทศ และด้านการขยายผล ยกย่องและเชิดชูเกียรติ ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านรูปแบบและแนวทางการนิเทศมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบและแนวทางการนิเทศเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนากระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารใน

ระดับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนให้ผู้บริหารสถานศึกษานำมาปฏิบัติการนิเทศภายในได้อย่างเป็นรูปธรรมมีการมอบหมายงานให้ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ ดำเนินการตามรูปแบบและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาพร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีความต่อเนื่อง

1.2 ควรนำรูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ไปใช้และพัฒนากการนิเทศภายในของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและคุณภาพการนิเทศให้เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในรูปแบบอื่นๆ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

เอกสารอ้างอิง

- ชมพูนุช โยธี. (2558). *การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สงัด อุทรานันท์. (2540). *การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักงาน กศน. (2553). *คู่มือแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.* กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงาน กศน.

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์. (2560). รายงานผลการแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. กาฬสินธุ์: สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). เอกสารคำสอน รายวิชา0501702 หลักการ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการความจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2553). การนิเทศ กศน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2562. แหล่งที่มา : <https://panchalee.wordpress.com>.